

פרק 18 - עובדי העירייה

מקורות והגדרות

הערה: הנתונים בכל הפרק מתייחסים רק לעובדי העירייה, ללא העובדים במרכז הרפואי ת"א ע"ש סוראסקי (איכילוב).

לוחות 10-1: ע//המרכז לתיעוד ודיווח כוח אדם (מת"ד) והמרכז למחקר כלכלי וחברתי:

מטרופולין תל-אביב - לפי ההגדרה במפקד האוכלוסין 2008. ראה, מקורות והגדרות בפרק 2.

לוחות 11-12: ע//היחידה לפיתוח משאבי אנוש והדרכה

לוחות 13-14: ע//המחלקה לבטיחות ולגיהות

תיאור והסבר

1. מאפיינים שונים של עובדי העירייה

החל בשנת 2010, הנתונים המוצגים בפרק זה התקבלו ממערכת דוחות ממוחשבת חדשה (מערכת BI), המבוססת על נתוני מערך כוח-אדם ותקינה. על כן, יש להשוות בזהירות את נתוני 2010 לנתוני השנים הקודמות, שכן ההבדלים יכולים לנבוע משינוי בהגדרות במעבר בין המערכות ולא כתוצאה משינוי אמיתי.

מספר העובדים בעירייה (ללא המרכז הרפואי ת"א ע"ש סוראסקי) הגיע ביוני 2012 ל-8,142. במהלך השנים 2005-2000 הייתה ירידה קטנה (של 4%) במספר עובדי העירייה (בשנת 2000 היו בעירייה 7,240 עובדים ובשנת 2005 היו 6,925 עובדים), אולם בשבע השנים האחרונות ישנה מגמה של עלייה (לוח 18.1).

הרוצה לערוך השוואה יחסית בין מספר העובדים בעיריית תל-אביב-יפו לבין ערים אחרות צריך להביא בחשבון את העובדה הבאה: העיר תל-אביב-יפו היא המרכז המטרופוליני הגדול ביותר בישראל ולכן העירייה מספקת שירותים שונים לא רק לתושבי העיר אלא למאות אלפי אנשים שפוקדים את העיר מדי יום לצורכי עבודה, קניות ובילוי. כך שהשוואה יחסית של מספר העובדים בעיריית תל-אביב-יפו לא רק למספר התושבים בכל עיר ועיר אלא גם למספר הנהנים מהשירותים העירוניים השונים (ללא התחשבות במקום המגורים שלהם).

ב-2012, בדומה לעשורים האחרונים, אחוז הנשים בקרב עובדי העירייה גבוה מזה של הגברים: 60% לעומת 40% (ב-1975 התמונה היתה שונה - 51% היו גברים ו-49% נשים). חלקן של הנשים גבוה במיוחד בקרב עובדים סוציאליים, פסיכולוגים, משפטנים ופקידים ונמוך במיוחד בקרב עובדים בכירים, מהנדסים, פועלים, הנדסאים וטכנאים.

רוב העובדים הם קבועים - 74%, כ-16% מועסקים בחוזה (חוזים אישיים, חוזים דירוגיים ומשרות חולפות), 8% זמניים, 2% - עובדים יומיים.

כ-46% מעובדי העירייה מתגוררים בת"א-יפו, 28% - בטבעת הפנימית של מטרופולין ת"א, 16% בטבעת התיכונה, 8% בטבעת החיצונית והיתר - 3% בישובים אחרים (לוח 18.5).

התפלגות עובדי העירייה, לפי השכלה היא כדלהלן (לוח 18.7): 49% בעלי השכלה יסודית או על יסודית, 12% בעלי תעודת בגרות, כ-6% בעלי השכלה על-תיכונית, לכ-18% יש תואר ראשון או שסיימו לימודי תעודה ולכ-15% יש תואר שני או שלישי. הנשים עולות בהשכלתן על הגברים: לכ-37% מהן יש תואר ראשון או תארים מתקדמים יותר בהשוואה לכ-25% מהגברים.

בשבע השנים האחרונות (2005-2012) גדל מספר המשפטנים (ב-46%), הפקידים (ב-43%), אקדמאים בדירוג המח"ר (ב-38%) וההנדסאים והטכנאים (ב-16%). לעומת זאת, ירד מספר עובדי ההוראה (ב-30%) והמהנדסים (ב-10%). הירידה המשמעותית ביותר מבחינת מספר העובדים בעיריית ת"א-יפו הייתה בקרב עובדי ההוראה, בשנת 2005 היוו עובדי ההוראה כ-15% מסך כל העובדים (964 עובדים) ואילו בשנת 2012 הם מהווים רק כ-8% מסך כל העובדים (679) (לוח 18.8).

נכון ליולי 2012, ישנם בעירייה 430 עובדים בדרג בכיר (מנהלי מחלקות ומעלה או מושווים להם). חשוב לציין כי העובדים בדרג בכיר יכולים להיות בעלי דירוגים מקצועיים שונים (למשל, משפטנים, אקדמאים בדירוג המח"ר או דירוג העובדים הבכירים). מתוך 430 עובדים אלה 57% הם גברים. זאת בניגוד לאחוז הגברים בקרב כלל עובדי העירייה שעומד רק על 40%. רוב העובדים הבכירים (75%) הינם בגילאי 45 ומעלה. 81% מהבכירים הינם בעלי ותק של 10 שנים ומעלה בעירייה. הדרג הבכיר משכיל יותר מכלל העובדים: ל-31% יש תואר ראשון או שסיימו לימודי תעודה ול-51% מהם יש תואר שני או שלישי. יש לציין כי בשבע השנים האחרונות (2005-2012) חל גידול של 34% במספר העובדים בדרג הבכיר.

2. העובדים במרכז הרפואי ת"א ע"ש סוראסקי

במאי 2012 עבדו במרכז הרפואי ת"א ע"ש סוראסקי 4,834 איש - עלייה של 1% בהשוואה לשנת 2011. 67% מהם נשים ו-33% גברים. 59% מהעובדים הינם קבועים, 29% - עובדי חוזה, 6% - זמניים והיתר מהווים 6%.

3. פיתוח משאבי אנוש והדרכה

בשנת 2011 המשיכה היחידה לפיתוח והדרכה בתכנית הרב-שנתית לפיתוח המנהלים ובתוכניות הדרכה והכשרה של עובדי העירייה. שנת 2011 התאפיינה בהעמקת הידע במערכת חות"ם (חיוב מים) והמחוי"ג (חיוב וגבייה). ההדרכות הקיפו את כל אנשי מינהל הכספים הנותנים שירות בדלפקי השירות וכל העוסקים בגבייה. כמו כן, עובדים חדשים ונציגי שירות חדשים מקבלים הדרכה זו כחלק בלתי נפרד מקורס נציגים חדשים בכניסתם לעבודה בעירייה (ההכשרה של נציג חדש הינה של 120 שעות לימוד). באגפי הכנסות העירייה נערך קורס העצמה ייחודי שמטרתו להעניק כלים לנותני השירות.

כבכל שנה גם השנה נמשכו הכשרות הבטיחות והגיהות בכל יחידות העירייה בהיקף נרחב. התקיימו 58 פעילויות של בטיחות וגיהות בכל יחידות העירייה, בהנחייה והכוונה מקצועית של מערך הבטיחות העירוני. סה"כ השתתפו בפעילויות הדרכת בטיחות 3,111 עובדים ומנהלים.

בשנת 2011 נמשכו גם ההכשרות המקצועיות של המפקחים הרב-תכליתיים. נערכו 10 השתלמויות להעצמת המפקח בעבודתו. כמו כן, נמשכה הכשרת עובדים ומנהלים הפועלים בשטח כמגישי עזרה ראשונה בכירים ובוצעו ריענונים לבוגרי קורסים משנים קודמות, זאת לאור התפיסה כי עובדי העירייה הנמצאים ברחובות עלולים להיקלע לאירועים בהם נדרשת הכשרה זו ותרומתם כעובדי ומשרתי הציבור הנמצאים במקום, יכולה להציל חיים. בסה"כ נערכו 11 קורסים ורענונים והודרכו 121 איש כמגישי עזרה ראשונה בכירים.

בסה"כ בשנת 2011, התקיימו בעירייה 299 פעילויות הדרכה שונות: קורסי הכשרה למנהלים ולעובדים, השתלמויות מקצועיות שונות ומגוונות, כנסים ופורומים ניהוליים. בכלל פעילויות ההדרכה השתתפו 9,652 עובדים, ב-48,220 ימי השתלמות, ממוצע של 5 ימים למשתלם.

היחידה לפיתוח והדרכה, בסיוע מחלקת הטקס והאירועים ומחלקת המופעים, הפיקה גם בשנה זו את אירוע "מילדות לבגרות" עבור עובדים וילדים שהגיעו לגיל 13 ואירוע "שלום כיתה א'" לעובדים אשר ילדיהם עולים לכיתה א'. בשני האירועים לקחו חלק מעל 3,500 איש.

כמו כן, נמשכה הפעילות בנושא איכות ומצוינות: תחרות על פרס "אתגר" ליחידות/פרויקטים מצטיינים, תחרות על פרס "עובד/צוות מצטיין", תחרות על פרס "מצוינות בניהול" למנהלי מחלקות, תחרות פרס "נהג מצטיין", תחרות פרס "מנהלי משק מצטיינים" ותחרות פרס "מדווחים מהשטח".

4. תאונות עבודה

מספר תאונות העבודה (במקום העבודה, בדרך אליה או בדרך ממנה) שאירעו לעובדי העירייה (ללא המרכז הרפואי ת"א ע"ש סוראסקי) עמד על 345 בשנת 2011 - עלייה של 8% בהשוואה ל-2010 (לוח 18.11). ימי ההיעדרות מהעבודה בגין תאונות עבודה בשנת 2011 היה 9,220. ממוצע ימי ההיעדרות לתאונה עמד על 26.7 ב-2011 זאת בהשוואה ל-30.9 ב-2010.

משנת 2000 ישנה מגמה כללית של ירידה במספר תאונות העבודה (בשנת 2000 היו 664 תאונות), אם כי מספר ימי ההיעדרות לתאונה עלה מ-16 ימי היעדרות לתאונה בשנת 2000 לכ-27 יום ב-2011. שיעור התאונות (מספר התאונות ביחידה מתוך סך העובדים בה) הרב ביותר בהשוואה לכל היחידות האחרות היה באגף התברואה (לוח 18.12).

ב-2011 אירעו 334 תאונות דרכים בהן היה מעורב רכב עירוני, בהשוואה ל-267 ב-2010. 27 תאונות של אופנוע, 140 תאונות של משאיות ו-167 תאונות של רכב קל. ברוב תאונות הדרכים ב-2011 היו מעורבים כלי רכב מאגף התברואה (151).

באופן כללי, על-מנת להוריד את מספר התאונות בעבודה ובדרכים, מבוצעות פעולות במישורים שונים: איבחון מערך הבטיחות וקביעת תקני ISO, הדרכה והסברה, ייעוץ ופיקוח, הפעלת אמצעים משמעתיים, הגברת מעורבות מנהלים וחקר תאונות עבודה.

5. גמלאי העירייה

מספר הגמלאים של עיריית ת"א-יפו (לא כולל המרכז הרפואי ת"א ע"ש סוראסקי) הגיע ביוני 2012 ל-3,489. כמו כן, ישנם 1,456 שאירים של עובדים או גמלאים.

הגמלאים מאוגדים בארגון גמלאי העירייה. מטרת הארגון היא לטפח ולעודד פעילות חברתית, תרבותית והתנדבותית בקרב חבריה. הארגון מגיש לחבריו ייעוץ והדרכה בנושאים שונים. ועדת התרבות מקיימת חוגים וטיולים. מטעם הוועדה לטיפול בפרט נערכים ביקורי בית, כדי לסייע לבודדים ולעוררים בעניינים שונים (ארוחות, תיקונים קלים בדירה), וכן נערכים ביקורים אצל גמלאים השוהים בבתי-אבות. כמו כן, מקיימת הוועדה קשרים עם גופים שונים (לשכות רווחה, קופות חולים, משרד הבריאות) על מנת למצוא מענה לבעיות שהופנו אליה.